

עלון המשק

גבעת חיים
הקיבוץ המאוחד

עלון מס' 758

2 בספטמבר 1966

יום שישי י"ז באלול תשכ"ו

ל ת ח י ה ו י א ב
למשפחת קציר במרוחקים
להולדת הבן והנכד

למשפחת ורדי
להולדת הנכד

עם פתיחת שנת הלימודים החדשה

לעומת ארבעה ראשי השנה שמנו חכמינו בתקופת הרחוקה של שנת אבותינו בארץ, יודעים אנו יפה את טעמם של שני ראשי שנה. האחד הוא ראש השנה של העם ושל אומתו, והשני - הוא ראש השנה לחיינו וקורת של בית רבן.

שניהם קרובים זה לזה בזמן, ומכאן גם הדמיון בתחושות וברחשי הלב המתלווים אל אורח הימים האלה. הנך חש באויר כמו משב של ראשית חדשה, רוח של עירנות וציפיה לקראת הצפון בחיק הימים הקרובים של מאמץ מחודש, וגם שאלה בלב: מה נושאת אתה שנת המעשים החדשה?

יום הפתיחה של שנת הלימודים הוא יום חג לילדים, למחנכים, להורים. חוזר הוא מדי שנה ומדי שנה פנים לו חדשות. מחזור יצא ומחזור חדש נכנס, מחנכים חדשים מצטרפים לחברותא ובלב כולם משאלות ותקוות - לטוב יותר, ליפה יותר. נאחל לכרלנו מילוי משאלות ליכנו בשנת הלימודים החדשה הכאה עלינו לטובה.

לקראת שנת הלימודים החדשה

בוקרו של יום ה' 1- בספטמבר נפתחה שנת הלימודים החדשה בטקס קצר על הדשא המרכזי של שטח בית הספר. בני הכיתה ב' עד י' התאספו כיתה כיתה על מחנכיה למפקד. הטקס כלל נגינה, פרק קריאה ולקול החצוצרות וקצבם נכנסו הילדים לכיתותיהם ביום הלימודים הראשון.

כיתה ב' הצטרף למחנה הלומדים אחרי חגי חשד. כמו כן יצטרפו בחארין מאוחר יותר בני הכיתות י' א ו-י' ב, אשר לפנייהם עוד עזרה בחל-רעים, עבודה במשק בעונת הבציר וכן מחנה האירגון המסורתי, בו מתגבשת שכבת הנעורים בהרכבה החדש. סיודור זה בחודש ספטמבר נעשה על מנת לתאם את זמני הלמידה עם גבעת-חיים איחוד, אשר אחסן נקיים שעורי פיסיקה וחקלאות משותפים.

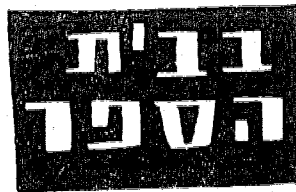
לא קל היה להרכיב השנה צוות מורים לכל הכיתות והמקצועות, מאחר ומספר גדול מן הרגיל של מורים יצא השנה מן ההוראה - מי לצמיתות ומי זמנית - מסיבות בריאות, להכשרה והשתלמות ועוד. אף על פי כן יש תקווה שחבר המורים הן מבין חברי המשק והן אלה שנבשרו מתוך הצעות רבות יחד עם צוות המטפלות - יעשו עבודה פורייה.

המורים מן החוץ הם: עמרם בלי - העומד לסיים את לימודיו בטכניון. ילמד אצלנו מתמטיקה ופיסיקה; שרה סקס - מכפר הרא"ה חלמה אנגליה בכיתות הגבוהות; מוסיקה בכיתות הגבוהות ילמד ישיהו, אשר הצליח יפה אשתקד בג-ח איחוד; אטי - מורה צעירה, בוגרת סמינר הקיבוצים חלמה בכיתה ו'.

השנה הצטרפה לחבר המורים נאוה קיל, אשר סיימה את לימודיה באורנים. השנה היא היתה המחנכת של כיתה ח'; דוד ורן גורן הממשיכה השנה את לימודיה במכון המוסיקה באורנים - חלמה השנה מוסיקה בכיתות הנמוכות. (רשימה מלאה של מורים ומטפלות בכיתות תבוא בעלון הבא).

איני יכולה להמנע מלהדגיש שחינוכנו אינו מותנה בצוות המחנכים בלבד. כדי להעלות את רמתו נחוצים עוד נחונים רבים ואציין במיוחד את הדרכה. בכיתות הצעירות עושים זאת בני הכיתות הגבוהות, אך גם הם זקוקים להדרכה ע"י חברים מחוג הנוער. ושנה שנה אנו מחקשים לקבל את הסכמתם של בני חוג הנוער לחת את חלקם במשימה החינוכית, שזו חובתם לא פחות מאשר ריכוז ענף משקי.

ח ר צ ה

שבת פיס

עונת האריזה ב"קירור החלה בספטמבר 1965 ונסתיימה במאי 1966. הכמות של 1112 טון מורכבת מ-517 טון לייצוא ו-695 טון לשוק המקומי מחוץ הכמות הארצית, שנשלחה ע"י המועצה לייצוא - מתבטא חלקנו ב-65,8% שהם - 786 טון.

ערכנו בש.ז. נסיון בהבחלת אבוקדו לשוק המקומי. הנסיון עלה יפה הודות לסמ-פרטורה מחאימה, לחות יחסית וגז. הבחלנו כ-90 טון אבוקדו מזנים שונים.

השוק המקומי קלט בעונה זו 1092 טון לעומת 651 טון אשחקד, אך עיקר יהבנו על הייצוא. לשנת חשכ"ז צפויה עליה של 1000 טון ביבול ועל המועצה לפתח שווקים לקליטת כמויות הפרי הן בארץ והן בחו"ל.

חלפה חצי שנה מאז הוחלט במוסדות שלנו להפסיק בגידול עופות ולהתרכז בייצור בשר הודיים. תוך זמן קצר הצלחנו בטיפול מסודר לקבל היתר להחלפת הגידולים ונכנסנו בתנופה גדולה עם אפרוחי תרנגולי ההודו לבתים היפים של הלול.

שלב א. היתה הסתערות על קידוח דגדרות קיימים. שברנו והרחבנו ויצרנו מקום בחת-אם לאופי המיוחד של הגידול החדש.

מרגע שנכנסו האפרוחים לבית האימון החל המירוץ עם הזמן כשקצב הגידול מחייב טיפול נמרץ ביתר המיבנים.

חלפה חצי שנה והמחזור הראשון יצא אל השוק. התוצאות טובות מהמקובל אצלנו.

מי שמחננין בטכניקה של חלוקת האוכל לעופות מוזמן לטייל לארץ הלול ולהיחנות מהטכנולוגיה המודרנית של קרוניות חליות המחלקות את האוכל ללא מאמץ. ומאבוסים אוטומטיים המביאים את גרגירי התערובת ישר לאף של העוף הצרכן. גם ביתר הבתים הרבים, בהם משוכנים ההודים הוספנו מיכלים לתערובת וקרוניות להסעת המזון לכל חלקי הלול.

לעובדים חוכניות נוספות בקשר לשיפור שיטות ותנאי עבודה. בימים אלה מנקים את היכלי הברווזים. גם כאן חתיה הגשת מים ומזון אוטומטית. כשזה יהיה מוכן נשלח הזמנה לכל המעורבנים לבוא ולבקר אצלנו.

ואשר לביצוע המעשי עד 3/4 שנה גידלנו 41 אלף יחידות שנתנו 105 טון בשר והמחיר הממוצע עמד על 1.78 ל"י הק"ג. כלומר, כרגיל מייצרים הברווזים לפי החכנ ניח והמחיר הוא שקובע את הריווחיות. בבשר הודים, לעומת זה, הגענו עד סוף יוני רק ל-62 טון במחיר ממוצע - 2.86 ל"י הק"ג. כאן ברצוני לציין כי מחודש יולי חלה עליה רצינית בשיווק ומכאן שיש להניח שנגיע ל-120 טון עד סוף השנה ונתחיל את השנה החדשה עם מלאי גדול שיבטיח שיווק סדיר במשך השנה הבאה.

על יתר בעיות הענף בהזדמנות אחרת.

אבי תירוש

כצא' 838

(צדור ידיעות לקוט מחוברת "משקי עמק-חפר והשומרון - יוני-יולי)

מדיוני המזכירות המרכזת

אישור תכניות ההשקעות במפעלים -

בדיון כללי על תכנית ההשקעות במפעלים לשנת 1966/67 אשר היקף ההשקעות בסכום של - 4 מיליון ו-281 אלף לירות לפי הפירוט:

"אמבר"	500.000	ל"י
"אספסח"	143.000	ל"י
"קירור"	1.403.000	ל"י
"סיבן"	2.100.000	ל"י
איזור המפעלים	135.000	ל"י

ההשקעה העיקרית במנפטה החדשה ובמכון הקירור, למרות תנאי המימון הקיימים לא ראתה המזכירות אפשרות לדחות את ביצוע ההשקעות.

תקנון עבודה - לאחר הדיון במסגרת בריח התנועה הקיבוצית על תקנון העבודה של החברים במפעלים האיזוריים הסתכמו במזכירות הצעות לשינויים בתקנון בסעיפים שונים: משך הגיוס, שי לחגים, הישוב שעות נוספות, אש"ל, שעות עבודה בערבי שבת וחגים, חור-נויות, השימוש ברכב וכו'.

בעיות הפועלים השכירים - הועלתה לדיון הבזיה של יחסי עבודה עם הפועלים השכירים במפעלים. קיימת תביעה להתימת הסכמי עבודה. אין אחידות בין המפעלים השונים. סוכם להקים מחלקת מנגנון של הפועלים השכירים באיזור המפעלים. יבוצע סקר על העבודה השכירה במפעלים ויובטחו כל התנאים הסוציאליים, יחסי עבודה יוש-תחו על הסכמים שבמסגרת האיגוד המקצועי.

בית אריזה לאבוקדו

(סיכום העונה - 1965/66)

בעונה זו נארזו בבית האריזה ב"קירור" 60% מכמות היבול הארצי של האבוקדו. שטח המסעים הכולל של המגדלים באיזורנו הוא 4000 דונם, מזה 3000 ד' של משקי עמק-חפר והשומרון. ב"קירור" ארזים משקי איזור חדרה-רעננה.

כמויות הפרי לאריזה נמצאים בשלב עליה מחמיד, מאחר ולא כל השטח הנסוע נושא פרי. מצב זה ימשך עד לכניסת כל שטחי המטע לפוריות.

ארזנו השנה 1200 טון ברוטו שהם 1112 טון נטו. עליה ב-500 טון לעומת אשחקד, לפי החלוקה הבאה:

המשקים החברים באיזור	משקי עמק-חפר
והשומרון	776 טון
מושבים ומגדלים פרטיים	346 "
	1112
	=====

גוף בריא על רגל בריאה

אחד הגורמים העיקריים לבריאותה של הרגל הנוגרת הוא הטיפול הנכון בה, בעודה רכה, בתקופת הילדות הראשונה. הרגל אשר בגיל הרך עשויה מעצמות רכות עלולה להחשוך אם לא תקבל חמיכה נכונה באותה תקופה.

כאשר כף הרגל, הנראית שטוחה, עטופה עדיין בכרית הריפוד, המשמשת כמדורס טבעי - גדלה הרגל ללא עיוות עד שעצמותיה מתחזקות. עם חיזוקן של עצמות הרגלים והשימוש בהן בראשית ההליכה - מתחיל התומך להיות קובע.

במקרים רבים נותנים בחורף לילד הפעוט נעלי-בית עשויות מצמר מתוך מניעי נקייון. מנעלים אלה גורמים לעתים לעיוותים לא מעטים ברגלי הפעוט החלשות והנוטות להחכוף לכיוונים שונים.

מחקרים שנערכו הוכיחו כי בתשעים אחוזים מהאנו מליה שבמבנה הרגל נעשה העיוות מנעל לא נכונה ועשרה אחוזים בלבד התעוותו על ידי גורמים אחרים. התמיכה חסרה לחלו-טין בנעלי בית מצמד ובכפכפי אילה. על ידי ההליכה במנעלים אלה נעשית הרגל בגיל מבוגר יותר שטוחה ובעלת עצמות קרסול שוקעות; הסוליות החלשות והרכות גורמות לעיוו-תים, שאפשר למנוע אותם בסוליות חזקות ותומכות.

לפעמים, נוסף על אי יציבות, שחלה בהתפתחותה של הרגל, נחלשים הפרקים גם על ידי עומס העודף שבמשקל הגוף. האמצעי הטוב ביותר - נעל אשר תחמוך ברגל ויחד עם זה תהן לה את הצורה הנכונה. דבר זה קשה להחזירו בגיל מבוגר יותר, כאשר עצמות הרגלים חזקות וקשרת לטיפול.

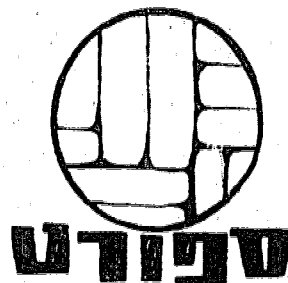
סנדל העץ הסקנדינבי, למשל, הבנוי כטביעת רגל בחול רך - הוא האידיאלי למטרה זו. נוסף למבנהו הנכון של הסנדל קושרת אחר רצועה דקה אחת בלבד והיא, אשר בהכרח מביאה לתפיסת המוגבהת שבעץ באצבעות כדי שהסנדל לא יגלוש מהרגל. אחיזה זו של כף הרגל והצמדותה אל הסנדל מעמלת את כף הרגל ומביאה לחיזוקם של השרירים והגידים וגם לחי-זוק שרירי הגב. לפיכך טובים סנדלים אלה גם לגילים בוגרים יותר ומסייעים לחיזוק שרירי השוקיים, היריכיים והגב. סנדל זה (בהתייחס לילדים קטנים) נועד לאלה שנעלו כבר בשנה הראשונה והשניה להליכתם נעלי עור; הם נועדו לרגלים יציבות החל מגיל שלש ארבע.

קיימת דעה כי סנדל-העץ מנוון את הכרית שבכף הרגל. הדבר אמור ביחס לכפכפים שטוחים מעץ או גומי וכן ביחס לנעלי בית שטוחים. הכפכף הלאי בליטות ושקעים נוצר לתנועה טובה ובריאה, שהיחה אופיינית לאנושות בראשית התפתחותה הן בידיים והן ברגלים.

אסתר שרון

ה ס פ ו ר ט ה ר צ ו י ל נ ו

החינוך הגופני והספורט מוחאמים בדרך כלל במספר גורמים הקובעים את צורת הפעילות ומטרת-חיה. לא ארחיב את הדיבור על המטרות הנרחבות של החינוך הגופני, אולם אמר רק באופן כללי, שמטרת החינוך הגופני והספורט הם - חיים טובים, הנוצרים על ידי גוף בריא בעל יציבה נכונה, המקנה לאדם הרגשת בטחון עצמי ויכולת תנועה. וכמובן כל הקשור עם נפש האדם.

ישנם גורמים שונים המביאים אוכלוסיה במקום כלשהו לעסוק בספורט ובחינוך גופני על צורותיהם השונות: חנאים גיאוגרפיים, אקלימיים, חברתיים, מחקניים ועוד. אולם אין ספק בכך, שכל פעילות גופ-נית המבוצעת ביתר מאמץ מאשר הפעילות הרגילה, מביאה לחיזוק שרירי של האדם, לפיתוח אבריו הפנימיים ובסופו של הדבר מביאה את האדם למצב בריאות חקין יותר. אין היום שום מוסכמות הקובעות שבכל מקום ומקום חייבות להחבצע אותן פעילויות או אותם ענפי הספורט כדי להגיע למכסימום תוצאות חיוביות. ידועות, לדוגמא, השיטות השונות בהתעמלות הנהוגות באירופה, שיטות החינוך הגופני ותוכניות הלימודים השונות בבתי ספר בארצות שונות, או שיטות של משחקים הנהוגות בארצות שונות.

לאחר הקדמה קצרה זו אסביר מדוע אנו צריכים לעסוק דווקא במקצועות מסויימים המתאי-מים לנו הן בבית-הספר והן לאחר מכן.

בכוואי לנחת את המטרות אני רואה את המטרה העיקרית - בפעילות הספורטיבית לכש-עצמה ועלינו לדאוג שפעילות ספורטיבית זו תמשך יותר ויותר שנים בחייו של האדם. על כן עלינו לדאוג שאותו אדם צעיר יקבל בתוכנית הלימודים שלו בבית-ה"ס חינוך גופני שיאפשר לו להמשיך בפעילות גם לאחר מכן, ושהמקצועות אותם ילמד יהיו ניתנים לביצוע בתנאים שלנו - שתחתם לכך היכולת הגופנית, שיהיה מורשש בו השיתוף הקבוצתי, שכוש-רו הנפשי יאפשר לו לעסוק בספורט ואחרון אחרון - שהפעילות הספורטיבית תביא לו סיפוק והרגשה טובה. כמובן, שיש עוד הרבה גורמים, שבלעדיהם אין לקבוע תוכניות לימודים בחינוך הגופני. להלן אסביר מדוע אני דוגל במקצועות מסויימים לפעילות עיקרית אצלנו בפרט ובצורה חיים זו בכלל.

(המשך בעמוד הבא)

לדעתי, ישנו יתרון גדול למשחקים הקבוצתיים אצלנו. המטרות המושגות בהם הן רבות. הפעילות בצורה זו מהנה מבחינה חברתית, התפתחות פיסיית ומוטורית רבה, התפתחות מנטלית (נפשית-שכלית) גדולה ביותר, התפתחות של מיומנות לבטיחות, וכמובן התנאים האובייקטיביים שלנו בעבודה, האקלים ועוד. ומבחינות אלה אני רואה כמתאים ביותר בשבילנו את -

ה כ ד ו ר ס ל - אשר נותן בסיכום הממוצעים האלה את הדרגה הגבוהה ביותר. הכדורסל בתנאים שלנו הוא גם משחק המבוצע בשעות הערב, לאור חשמל ועל ידי כך הוא נותן למשתתפים בו יותר אפשרויות. לא ניתן לומר זאת על ה כ ד ו ר ג ל. נכון שגם בכדורגל ישנן מספר מטרות הזרות לאלה שבכדורסל, אולם גורם חשוב שלא ניתן לשנותו אצלנו הוא הגורם המספרי: יכולים לשחק בו לא פחות מאשר 22 שחקנים ומסחר, שמספר זה גדול מדי בשבילנו... וכן ניתן לשחק כדורגל רק בשעות היום והחברים העוסקים בו נחלקים בכעיות עבודה. אולם, אם משחק זה בכל זאת משתמש אין לעצור בעד התפתחותו. להיפך, יש לעודד ספורט זה והמשחק בו יפיק תועלת רבה.

ה ש ח י י ה - ספורט זה בריא ומתאים לאוכלוסייה שלנו מכל הבחינות. אין אני מתכוון דווקא לשחיה התחרותית, אם כי שחיה זו מועילה מאד לעוסק בה. אולם כל אחד ההולך לבריכה מוטב שלא יבזבז את זמנו בישיבה על הדשא או בנדנדוד על מזרון אויר, אלא ישחה וישחה. אפשר לשחות הרבה שנים בלי כל הגבלה. אין ספק שהכוסר הגופני המושג בשחיה רב ביותר.

ה ט נ י ס - פעם חשבו שמשחק הטניס הוא ספורט לבורגנים. אולם היה זה צעד נכון להחזירו דווקא להחייבות היעילה ואין ספק שהמטרות אותן משיג הטניס רבות. זה ספורט יפה מאד לעין ומושך את העוסק בו. נחוצים מעט אנשים כדי לקיים משחק והמאמץ המושקע בו מותנה ברצונם או בכושרם של הפעילים בו. נחוצה, כמובן, תאורה כדי שאפשר יהיה לשחק גם בשעות הערב המאוחרות.

י א ת ל ט י ק ה ק ל ה - זה ספורט נפלא וקשה. כל העוסק בו מרגיש כמה קשה הוא לרוץ 5000 מ' או לקפוץ עשרות קפיצות, אולם זהו יסוד היסודות ואין להגיע לרמה טובה בכל ענף ספורט מבלי לקבל לפחות יסודות נכונים באחלסיקה קלה. לכן נראה לי שצורך הפעילות בענף זה חייבת להיעשות בביה"ס ובמספר שעות גדול עד כמה שאפשר.

אלה הם, לדעתי, הענפים המתאימים לנו. זאת הרכיב הזמן וזו כמובן ההוכחה הטובה.

איתן חפר

אליפות כדורגל בינקיבוצית

בשבוע הבא, בימי שישי ושבת, ה-9 ו-10 בספטמבר תיערך אצלנו אליפות כדורגל של התנועה הבינקיבוצית. החברים מתבקשים להשתתף לא להזמין אורחים לימים אלה, כי יבוא אלינו ספורטאים מכל הארץ. עם החברים הסליחה.

מיכה שטרן

ברכתנו ל ס ל מ ה ד ר ך על שנחמנה אישית ע"י נשיא המדינה לחבר המועצה להשכלה גבוהה. להלן כתב המינוי:

בחוקף סמכותי לפי סעיף 2 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, השי"ח-1958, אני, שניאור זלמן שזר, נשיא המדינה, ממנה בזאת את מר שלמה דרן להיות חבר המועצה להשכלה גבוהה.

ניתן בירושלים, היום כ"ח באב ה'תשכ"ו

(14 באוגוסט 1966)

זלמן שזר
נשיא המדינה

לזיגי אשכנזי
משחתפים ביגונך
במות האחות פ א נ י

לסבא משי
ליצחק ולכל המשפחה
אתכם באבל
במות סבא ח י ה

"מ ק ו ם א ח ר" לע. עוז

כל יצירה של סופר ישראלי מעוררת בנו סקרנות אינטלקטואלית. מה גם שהסופר הוא חבר קיבוץ.

בספרו של ע. עוז "מקום אחר" יש עלייה מרחקת השחולה ברקע קיבוצי. הסופר הידוע לנו מקובץ סיפוריו "ארצות התן" עלה, לדעתי, בספרו החדש לשלב גבוה יותר של בשלות וכושר העמקה. בגלל עלייתו המרחקת ואולי אף פיקנטית-סנסציונית - הסיפור הוא קריא מאד ואינו זקוק לחעמולה מיוחדת מבחינה זו, אולם סיפולו המורכב והנועז של המחבר בעלילה ובדמויות שבספר עלול לגרום לאי הבנות ולסילוף.

אנו נחלקים בדרך כלל בקושי בכואנו להעריך ספר, שעלילתו מתרחשת על רקע הקיבוץ. הקושי הוא הבחינה - "הוא כעדנו או נגדנו". לדעתי, כדאי שנשתחרר מגישה זו. אינני רוצה להגיד בזה, שהוצאת הקיבוץ צריכה להדפיס ספר שמגמתו להשמיץ את הקיבוץ. אך אין זה סותר את דברי הקודמים כי ספר כזה, במגמה מפורשת כלשהי לסובה או לרעה ממילא לקרי מבחינה אמנותית. המדובר, כמובן, בספרות יפה, ביצירה אמנותית ולא ברפורטז'ה או פובליציסטיקה מסוגים שונים.

"מקום אחר" לע. ע. חאורים רבים של הווי קיבוצי. החאור הוא בלי מליצות, אינו נוטה לפאר, אך בסופו של הדבר יוצא הקיבוץ בכללו בכבוד מהמבחנים שהועמד בהם, בהבנה, בחברות, בנכונות לעזרה וכו'...

אך בקבענו זאת עדיין לא אמרנו כמעט ולא כלום על הספר, באשר עיקר אמנותו של ע. ע. מחגליה בעלילה, בעיצוב הדמויות ובעינו המעמיקה דאות והיודעת לחשוף את המורכב בחיי האדם.

העלילה - "מרובע" של יחסי אהבה בין המורה המשורר ראובן חריש וידידתו הוותיקה ברוקה אשת עזרא הנהג, המסחך ביחסי אהבה עם נוגה נח ה-16 בתו של ראובן. אם המשפחה (משפחת חריש) "ירדה" לגרמניה עם חייר קרוב המשפחה. לכאורה, הרי זה סיפור הבאלהכפיש של הקיבוץ. אולם רק לכאורה, כי רומן זה הוא דוגמא מובהקת לאמיתות העקרון שבאמנות חשוב יותר ה"איך" מן ה"מה". העליה אשר יכלה להיות תוכנו של סיפור זול ומגרה משמשת לע. ע. פיגום, שבאמצעותו הוא חושף מעמקי נפשו ובו בזמן יוצר דמויות מענינות ריאליות, החיות את חייהן כטבעיות. עיקר המתח, שנוצר אצל הקורא (הטוב) נגרם על ידי צורת הטיפול של הסופר בדמויותיו והכרתנו עמהן נעשית שלבים שלבים. אנו מכירים את האנשים כל פעם טוב יותר והם נחשפים בפנינו לא בצורה פשטנית בשחור לבן, אלא בכל המורכב בהם.

הנה, לדוגמא, הנהג עזרא. לכאורה בחור פשוט ואפילו קצח גם בהופעתו הראשונה והנה דבר המחבר עליו: "אין מקומו של עזרא ברגד בין קהל הוגי הדעות שבקיבוצנו. מקומו בין אנשי המעשה צנועי עלילה וישרי דרך. אך אין לגזור מכאן מסקנה פזיזה, שהקיבוץ מתחלק לשתי מחלקות. לא. עזרא ברגד עצמו מפורך הבלות זו".

משפט זה מהוה הקדמה לתאור אופיו המורכב של עזרא ומשפט זה מאיר גם את החברה שבה הוא חי. אגב, הסממן התרבותי של עזרא הוא החנ'ך, אשר בפסוקיו הוא עושה שימוש שנון וקולע בהזדמנויות שונות. אך עזרא הוא בעיקר איש עבודה ועל מכוחו עקב בגידת אשתו הוא מתגבר בהכפלת מכסת עבודתו בחור נהג משאית. כאן, במשאית, בנסעו בלילות חושף אותו המחבר במידת מה באמצעות זרם המחשבות, בעיקר ביחסו לנוגה חריש, בתו של ידיד אשתו. תאור התרומות היחסים האלה נעשה על ידי המחבר בקלות ובטבעיות למרות הסיטואציה היוצאת דופן.

אנו נזכרים במימתו הידועה של המחבר בכנס סופרים: "אני אדם וכל מה שאנושי אינו זר לי". זאת היא, אמנם, אמירה נדושה, אך יש בה כנות היאה לסופר.

המושג "מקום אחר" (שמו של הספר) נשמע בפעם הראשונה מפי אמה של נוגה, אשר ירדה אחר כך לגרמניה. הכוונה למקום אחר במובן הגיאוגרפי. אך המושג הופך לסמל בהמשך הספר. "מקום אחר" - הווי אחרת. גרמניה ארץ הרוצחים והיהודים היורדים אליה. אותם מייצג אחיו של עזרא, בעל שני השמות הסמליים גם הם - זכריה-זיגפריד. האחד עברי תנכי, השני גרמני טוטוני. בדמות זו, הדוחה אותנו בציניות שלה, שיקע המחבר, לדעתי, ממיטב כשרונו על מנת לחשוף בפנינו הרס נפשי והווי המחבסס על רעיון אבסורדי של "כפיתות הנרצח אל הרוצח". אנו עדים כאן למאבק דרמטי על נפשה של נוגה חריש אשר אליה בא זכריה-זיגפריד בשליחות למשוך אותה אל אמה לגרמניה. ברגעים מסויימים, ברגעי היאוש של הנערה וגם עקב סקרנותה הילדותית אל ההווי האחרת נדמה לנו, כי הנה הנה הוכתר המאבק בהצלחה...

מבריק הוא, לדעתי, בדרמטיות ובעיצוב כמעט סוריאליסטי הדו-שיח בין זכריה-זיגפריד לבין ראובן חריש ביום הקרב עם הסורים וערב מותו של ראובן.

אפשר להוסיף כהנה וכהנה. אפשר להצביע על חאורים מבריקים נוספים ולהוסיף ולנתח את הדמויות, אך לא כאן המקום ואולי גם לא הזמן. אני מקוה שהחברים יקראו בספר ואולי לחרום במשהו רשימתי הצנועה להערכה יותר נכונה של היצירה.

אגב, שמורים עמי בחיק מיוחד בחדר העיון שני מאמרי בקורה על הספר הזה והם לרשות החברים אשר ירצו לבוא לעיין בהם. בזה אני חוזרת על הודעתה של שרה בשנה שעברה, שחורי העיון הם גם לרשות החברים, המעוניינים לעיין, בתנאים נאותים, בחומר הרב-גוני אשר נמצא בחדר העיון.

ערב של "החלפה"

(ט ה ל ה)

רק פתחנו את הספריה וכבר הופיעו הסנוניות הראשונות "הממהרים" - לישיבה, לסידור עבודה או להשכיב ילדים.

ג ס ר ו נ ו מ י ה

נכנס חבר, העומד להכנס לעבוד במטבח כאקונום. הוא מקבל את זה כרצינות ורוצה לקרוא ספרים בנוסף זה ויש לו אפילו רשימת ספרים: א. "הפשטידה הגדולה ביותר" - זה בודאי מתאים לתפריט של קיבוץ; ב. משהו ספציפי לחברות "סודה של אשה" - הייתי רוצה לדעת מה טיבה של סודה זו, האם זה משהו יותר עדין מהסודה הרגילה? אולי פחות חומסות? אני מאד מעוניין בספר הזה. ג. את השם של הספר השלישי איני זוכר, אך אני יודע שמדובר בו על איזה ירק תבלין - רגע אחד. נזכרתי, שם הספר הוא - "החשוקה לבצל". אין לנו ספר בשם זה - אנו אומרות לו - האם ראתה את הספר? "כן, אני זוכר אפילו את העטיפה שלו. יש שם עיגול לבן על רקע חום ובחוכו אישה ערומה. איזה קשר יש לתמונה זו עם בצל איני מבין, אך כך נראית העטיפה. כן, גם שם הסופר יש לו קשר לתזונה, כעין "פרוסה" או משהו דומה לזה".

למי תאור העטיפה מצאנו מיד את הספר ששמו - "בצל החשוקה" מאת פת-אל. גם את שני הספרים הראשונים זיהינו: "הפשטידה הגדולה ביותר" ו"סודה של אישה".

חברנו האקונום בעתיד היה מאוכזב ביותר, כפיצוי הצענו לו את הספר - "365 שולחנות ערוכים" מאת תחיה בת-אורן.

ס פ ר י ם מ ק צ ו ע י י ם

החבר השני בחור היה זקוק לספר מקצועי. הוא בנאי ורוצה משהו על חומרי בנייה וכיוון שהוא שמע שאיזה סופר בשם שקספיר כתב ספר על מלט, הוא מבקש את ספרו - "המלט". הצענו לו את "המלט" מאת גלדקוב ובהזדמנות זו אמרנו לו שקספיר לא היה מומחה בבנייה ומספרו "המלט" אי אפשר ללמוד הרבה על חומרי בניין.

גם השלישי בחור - בן מן הנוער - רצה ספר מקצועי, אך מסוג אחר לגמרי: הוא מחעניין בכדורגל ושמע שיש ספר בשם "לְבִי לְךָ לְנַצַח". הוא בטוח שזה על רפי לוי ומאוד רוצה לקרוא בו. עלה לנו קצת בקושי עד שגילינו, שהכונה היא לספר "לְבִי לְךָ לְנַצַח".

ה נ י ק ו ד ה ז ה

נכנסת חברה. קצת מחבישת שאינה מרבה לקרוא ספרים בעברית, אבל חברה העובדת אתה המליצה על ספר הסטורי מעניין, נדמה לה מתקופת מלכות דוד. "את שם הספר את יודעת?" - שואלת אנחנו. "כן, שמו "בְּבִשַׁת הַיָּרֵשׁ" היא עונה לחומה. פירושים מיותרים.

הבא בחור היה חבר שביקש בשביל אשתו את הכרך השני של הספר: "משקי עמק חפר". "אתה בודאי מחכוון לחוברת "משקי עמק חפר והשומרון" - אומרות אנו. אך חברנו מחעקש ואומר: "אשתי קראה את הכרך הראשון וכתוב שם שיש גם שני". אבל למה לנו להתווכח, הנה מונח הספר על השולחן! זה היה הרומן "א מ ב ר" (סם של איטה) בהוצאת "מזרחי".

גם בשביל עצמו הוא רצה ספר על משה דייג (חבר משק) הוא רוצה לראות מה הוא כותב שם. כשאמרנו לו שמשך דייג לא כתב שום ספר הוא ענה: "אם אתן דווקא רוצת שאגיד לכן את שם הספר בערכית, בבקשה, שמו - "ארבעים הימים של מוסא דאג".

ילד מגיע בריצה, נושם בכבדות ופולט בנשימה אחת: "אבא שלי ביקש שאקח בשבילך את הספר... יא! שכחתי את שמו, אבל אני יודע משהו עליו. זה ספר בארבעה כרכים והסופר קיבל עבודת פרס. נזכרתי כבר, קוראים לו: "האדון הטוב". נתנו לו את - "הדון השקט" לשלוחוב והוא רץ לו שמח אל אביו.

האחרון הגיע אחד מן הנוער: "תנו לי מהר מהר ספר, לא חשוב איזה, כי אני ממהר לסרט." "איזה סרט יש הערב?" אנו שואלות. "את השם אני לא יודע אבל משחק הגזוזניק הזה ואני אהב את המשחק שלו". מי זה הגזוזניק? "שמו ד'ן - פול, אבל חמיד מוסיפים גם על יד שמו בלימודו, אז כנראה שזה מקצועו" - עונה בחמימות הנער.

חם ערב ההחלפה.

ל א ה

ת ו ד ה ל ח כ ר י ם

במבצע "הספר לחברת הנוער", שערכנו לא מזמן אספנו כ-120 כרך. ויש לציין שחברים רבים מסרו לנו ספרים מספרות יפה וספרי מדע - ספרים חשובים ומחאימים לנוער. במידה והחברים ימצאו עוד ספרים מחאימים נקבלם ברצון ובתודה.

בימים אלה פתחנו את הספריה לשימושה של בני החברה וגם הם מוסרים הודעה לחברים.

צוות המדריכים